
RECENZE

ZDRAVOTNICKÉ OTÁZKY BEZPEČNOSTI LÉTÁNÍ

GJURDŽIJAN, A. A. (red.): Aviacionno-kosmičeskaja medicina.
Moskva, Voenizdat 1975. 294 s.

Sborník obsahuje překlad 12 kapitol z 2. vydání Randelovy učebnice leteckého a kosmického lékařství (Randel, H. W.: Aerospace Medicine, Baltimore, Williams and Wilkins 1971). Sovětský editor vybral ty příspěvky, které mají užší vztah k problematice bezpečnosti létání.

První kapitola pojednává o zásadách letecko-lékařského posuzování (S. Lutz) a je zaměřena jak na otázky primárního výběru žadatelů, tak

na diagnostické možnosti, které poskytuje útvarovému lékaři vybavení ošetrovny a spolupráce s místními zdravotnickými zařízeními.

E. Waite a M. R. DeLucchi jsou autory druhé kapitoly o významu labyrintu a propriocepčního analyzátoru v leteckém a kosmickém lékařství. Hodnotný je zejména výklad o patogene- tických mechanismech nejčastějších iluzí.

Další dvě kapitoly (R. W. Bancroft: Přetla-

kové kabiny a rychlá dekomprese a Ch. L. Wilson: Ochrana osádek před havarijní dehermetizací kabiny) rozebírají téma, které se v posledních letech dostalo poněkud do pozadí obecného zájmu, avšak v kosmonautice se intenzivně řeší na mnoha výzkumných a vývojových pracovištích.

Thomasův příspěvek o toxikologii leteckých a kosmických systémů představuje v současné době jeden z nejúplnějších přehledů o oblasti, jejíž význam bude díky stále širšímu používání různých umělých hmot v letectví neustále stoupat.

Kapitola o opouštění letadel v havarijních situacích (J. B. Nuttall) je z celého sborníku nejobsáhlejší. Poskytuje všestranné informace o technických prostředcích záchrany a o účinku dílčích faktorů, kterým je lidský organismus vystaven při katapultáži.

Stať S. Neela a R. H. Shambureka analyzuje situace, které nastávají po nouzovém opuštění letounu. Zvláště si všímá těch případů, kdy pilot přistane v nehostinném prostředí s malou nadějí na rychlé poskytnutí pomoci. Zajímavý je

též rozbor zkušeností na tomto poli z korejské a vietnamské války.

Úloze zdravotnické služby při rozboru příčin leteckých nehod a jejich vyšetřování je věnována kapitola napsaná F. M. Townsendem. Proti originálu je poněkud zkrácena a ke škodě věci postrádá obrazovou dokumentaci.

Příspěvek H. W. Randela o epidemiologii a hygieně leteckého transportu a H. V. Ellingsona o převozu raněných a nemocných vzduchem tematiku zdravotnických otázek bezpečnosti létání uzavírají.

Sborník doplňuje ještě kapitola předního odborníka v kosmickém lékařství Ch. Berryho o lékařském pozorování kosmonautů za letu a J. E. Vanderveenův příspěvek o stravování a odstraňování odpadových látek v kosmické lodi.

I při určitém zkrácení textu proti originálu a zejména při radikální redukci dokumentačního materiálu poskytuje sborník užitečný a v praxi využitelný přehled o moderních postupech letecké a kosmické medicíny v otázkách zvyšování bezpečnosti létání.

-jše-